

Брюксел, 27 февруари 2018 г.
Rev1

ИЗВЕСТИЕ ДО ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

ОТТЕГЛЯНЕ НА ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО ОТ СЪЮЗА И ПРАВИЛА НА ЕС В ОБЛАСТТА НА ЗАЩИТАТА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ И ПРАВАТА НА ПЪТНИЦИТЕ

На 29 март 2017 г. Обединеното кралство подаде уведомление за намерението си да се оттегли от Съюза в съответствие с член 50 от Договора за Европейския съюз. Това означава, че освен ако с ратифицирано споразумение за оттегляне¹ бъде определена друга дата, цялото първично и вторично законодателство на Съюза ще престане да се прилага по отношение на Обединеното кралство, считано от 00:00 ч. централноевропейско време на 30 март 2019 г. („датата на оттегляне“).² Тогава Обединеното кралство ще стане „трета държава“.³

Подготовката за оттеглянето е въпрос, който засяга не само Съюза и националните органи, но и частноправните субекти.

С оглед на значителната несигурност, по-специално по отношение на съдържанието на евентуалното споразумение за оттегляне, на заинтересованите страни се обръща внимание на правните последици, които ще трябва да се имат предвид, когато Обединеното кралство стане трета държава.

При зачитане на всички преходни разпоредби, които може да се съдържат в евентуално споразумение за оттегляне, считано от датата на оттеглянето, общите правила на Съюза в областта на потребителското право (като Директивата за нелоялните търговски практики⁴, Директивата за правата на потребителите⁵,

¹ Понастоящем с Обединеното кралство се водят преговори за сключване на споразумение за оттегляне.

² Освен това в съответствие с член 50, параграф 3 от Договора за Европейския съюз Европейският съвет в съгласие с Обединеното кралство може да реши с единодушие, че Договорите ще престанат да се прилагат на по-късна дата.

³ Трета държава е държава, която не е членка на ЕС.

⁴ Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 г. относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, Директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета („Директива за нелоялни търговски практики“) (ОВ L 149, 11.6.2005 г., стр. 22).

⁵ Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕИО на

Директивата относно неравноправните клаузи в потребителските договори⁶, Директивата относно продажбата на потребителски стоки и свързаните с тях гаранции⁷, Директивата за пакетните туристически пътувания⁸ — вж. раздели 1 и 2 по-долу) и законодателството на Съюза, уреждащо правата на пътниците (вж. раздел 3 по-долу), ще спрат да се прилагат за Обединеното кралство⁹.

Това ще има по-конкретно следните последици:

1. ЗАКУПУВАНЕ ОТ ПОТРЕБИТЕЛИ В СЪЮЗА НА ПРОДУКТИ ИЛИ УСЛУГИ ОТ ТЪРГОВЦИ, УСТАНОВЕНИ В ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО¹⁰

На датата на оттегляне или след това потребители в ЕС биха могли да закупят продукти или услуги от търговци, установени в Обединеното кралство

Съгласно правото на Съюза, когато потребител сключва договор с професионалист в друга държава, който по някакъв начин насочва търговската си дейност към държавата на местопребиваване на потребителя, по принцип договорът се урежда от правото на държавата, в която е обичайното местопребиваване на потребителя. Възможно е да се избере друго право, но този избор не може да лиши потребителя от предоставяната му от правото на държавата на обичайно местопребиваване защита, от която не може да има дерогации по силата на споразумение съгласно избраното право¹¹. Въз основа на това съдилищата на Съюза ще продължат да прилагат правилата на Съюза в областта на защитата на потребителите, дори когато търговецът е установен в Обединеното кралство. Това са по-специално правилата, определени във:

Съвета и Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 304, 22.11.2011 г., стр. 64).

⁶ Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, 21.4.1993 г., стр. 29).

⁷ Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 май 1999 г. относно някои аспекти на продажбата на потребителски стоки и свързаните с тях гаранции (ОВ L 171, 7.7.1999 г., стр. 12).

⁸ Директива (ЕС) 2015/2302 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. относно пакетните туристически пътувания и свързаните пътнически услуги, за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 90/314/ЕИО на Съвета (ОВ L 326, 11.12.2015 г., стр. 1).

⁹ Настоящото известие не се отнася до специалните правила на Съюза относно електронната търговия, и по-специално Директива 2000/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2000 г. относно някои правни аспекти на услугите на информационното общество, и по-специално на електронната търговия на вътрешния пазар (Директива за електронната търговия) (ОВ L 178, 17.7.2000 г., стр. 1).

¹⁰ Настоящото известие не се отнася до други практически аспекти на трансграничните покупки в трети държави, като например правилата на Съюза, свързани с данъка върху добавената стойност, митниците и ограниченията върху вноса.

¹¹ Член 6, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. относно приложимото право към договорни задължения (Рим I) (ОВ L 177, 4.7.2008 г., стр. 6). За изключения от това общо правило, вж. член 6, параграфи 2—4 от Регламент (ЕО) № 593/2008.

- Директивата за нелоялните търговски практики¹²;
- Директивата относно правата на потребителите¹³;
- Директивата относно неравноправните клаузи в потребителските договори¹⁴;
- Директивата относно продажбата на потребителски стоки и свързаните с тях гаранции¹⁵;
- Директивата за обозначаването на цените¹⁶; и
- Директивата за пакетните туристически пътувания¹⁷.

Ако потребител от ЕС-27 подаде индивидуален иск¹⁸ пред съд от ЕС-27 срещу търговец, установен в Обединеното кралство, оттеглянето не засяга определянето на международната компетентност, когато търговецът е насочил дейността си към държавата членка на местожителство на потребителя¹⁹; в тези случаи се прилагат правилата на Съюза относно компетентността, които дават право на потребителя да заведе дело срещу търговеца в държавата членка от ЕС-27, в която е неговото местожителство, независимо дали

¹² Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 г. относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, Директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета („Директива за нелоялни търговски практики“) (ОВ L 149, 11.6.2005 г., стр. 22).

¹³ Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕИО на Съвета и Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 304, 22.11.2011 г., стр. 64).

¹⁴ Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, 21.4.1993 г., стр. 29).

¹⁵ Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 май 1999 г. относно някои аспекти на продажбата на потребителски стоки и свързаните с тях гаранции (ОВ L 171, 7.7.1999 г., стр. 12).

¹⁶ Директива 98/6/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 1998 г. относно защитата на потребителите при обозначаването на цените на стоките, предлагани на потребителите (ОВ L 80, 18.3.1998 г., стр. 27).

¹⁷ Директива (ЕС) 2015/2302 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. относно пакетните туристически пътувания и свързаните пътнически услуги, за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 90/314/ЕИО на Съвета (ОВ L 326, 11.12.2015 г., стр. 1).

¹⁸ Макар че трансграничните съдебни спорове, повдигнати от потребители, са относително редки, този аспект е разгледан тук, за да осигури изчерпателност.

¹⁹ Потребителски договори, уредени с член 17, параграф 1, букви а)–в) от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 20.12.2012 г., стр. 1).

търговецът е установен в ЕС, или в трета държава²⁰. При все това признаването и изпълнението в Обединеното кралство на съдебно решение, постановено в Съюза, и обратно, ще се уреждат, считано от датата на оттеглянето, от националните правила в ЕС-27 и в Обединеното кралство²¹.

Считано от датата на оттегляне, правото на Съюза, с което се гарантира наличието на механизми за извънсъдебно решаване на спорове²² и улесняването на достъпа до онлайн решаване на спорове²³, ще спре да се прилага за Обединеното кралство, а платформата на Съюза за онлайн решаване на спорове повече няма да може да се използва по отношение на търговците, установени в Обединеното кралство.

По отношение на правоприлагането от страна на публичните органи (напр. за постигане на преустановяване на дадена търговска практика) Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 27 октомври 2004 г. за сътрудничество между националните органи, отговорни за прилагане на законодателството за защита на потребителите (регламент за сътрудничество в областта на защита на потребителите)²⁴ ще спре да се прилага по отношение на Обединеното кралство. Това означава, че считано от датата на оттегляне, органите на Обединеното кралство няма да бъдат задължени съгласно правото на Съюза да сътрудничат в случай на трансгранични искиове.

Освен това, считано от датата на оттегляне, правото на Съюза, което предоставя на определени „квалифицирани организации“, посочени от държавите членки, правен интерес за предявяване на искиове за преустановяване на нарушение в друга държава членка, вече няма да се прилага по отношение на Обединеното кралство²⁵.

²⁰ Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 20.12.2012 г., стр. 1).

²¹ За производствата, висящи към датата на оттегляне, Съюзът се опитва да договори решения за някои ситуации, които биха могли да възникнат. Съответните основни принципи на позицията на ЕС в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни и търговскоправни въпроси са публикувани на следната уебстраница: https://ec.europa.eu/commission/publications/position-paper-judicial-cooperation-civil-and-commercial-matters_en.

²² Директива 2013/11/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. за алтернативно решаване на потребителски спорове и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и Директива 2009/22/ЕО (Директива за АРС за потребители) (ОВ L 165, 18.6.2013 г., стр. 63).

²³ Регламент (ЕС) № 524/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. относно онлайн решаване на потребителски спорове и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и Директива 2009/22/ЕО (Регламент за ОРС за потребители) (ОВ L 165, 18.6.2013 г., стр. 1).

²⁴ ОВ L 364, 9.12.2004 г., стр. 1.

²⁵ Член 4 от Директива 2009/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. относно исковете за преустановяване на нарушения с цел защита на интересите на потребителите (ОВ L 110, 1.5.2009 г., стр. 30).

2. ЗАЩИТА НА ПЪТУВАЩИТЕ ПРИ НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ (ПАКЕТНИ ТУРИСТИЧЕСКИ ПЪТУВАНИЯ)

- Съгласно правото на Съюза организаторите на пакетни туристически пътувания, установени в Съюза, са задължени да предоставят обезпечение за възстановяване на всички плащания и за репатриране на пътуващите в случай на несъстоятелност на организатора²⁶. Организаторите, които не са установени в Съюза и които продават или предлагат туристически пакети на потребители в Съюза, или които по някакъв начин насочват подобни дейности към Съюза, също трябва да осигурят такава защита при несъстоятелност във всяка от държавите членки, в която извършват продажби²⁷. Когато организатор, установен в трета държава, не предлага обаче туристически пакети на потребители в Съюза и не насочва продажбите си към Съюза (пасивни продажби), правото на Съюза относно предоставянето на задължителна защита при несъстоятелност не се прилага. Това означава, че в тези случаи защитата при несъстоятелност, предоставяна от правото на Съюза, няма да се прилага по отношение на несъстоятелност на организатори, установени в Обединеното кралство, настъпила след датата на оттегляне.
- Считано от датата на оттегляне, правото на Съюза относно взаимното признаване на защита при несъстоятелност, предоставена в съответствие с изискванията на държавата, в която се намира организаторът, вече няма да се прилага по отношение на защитата при несъстоятелност, предоставена в съответствие с изискванията, приложими в Обединеното кралство²⁸. Това означава, че считано от датата на оттегляне, защитата при несъстоятелност, предоставена в Обединеното кралство, вече не служи за осигуряване на съответствие с изискванията за защита при несъстоятелност на организаторите на пакетни туристически пътувания съгласно член 17 от Директива (ЕС) 2015/2302.

3. ПРАВА НА ПЪТНИЦИТЕ В ЕС

- Пътници, използващи въздушен транспорт: считано от датата на оттегляне, правото на Съюза относно правата на пътниците, използващи въздушен транспорт²⁹, вече няма да се прилага за пътниците, заминаващи от летище, намиращо се в Обединеното кралство, към летище, разположено на територията на държава членка от ЕС-27, освен ако опериращият въздушен превозвач на съответния полет е превозвач от Съюза, т.е. разполага с лиценз за опериране, издаден от държава членка от ЕС-27. Това означава, че въпреки оттеглянето на Обединеното кралство от ЕС, правата на

²⁶ Вж. член 17, параграф 1, първа алинея от Директива (ЕС) 2015/2302.

²⁷ Вж. член 17, параграф 1, втора алинея от Директива (ЕС) 2015/2302.

²⁸ Член 18, параграф 1 от Директива 2015/2302.

²⁹ Регламент (ЕО) № 261/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 11 февруари 2004 г. относно създаване на общи правила за обезщетяване и помощ на пътниците при отказан достъп на борда и отмяна или голямо закъснение на полети, и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 295/91 (ОВ L 46, 17.2.2004 г., стр. 1).

използващите въздушен транспорт пътници, предоставени от правото на Съюза, ще продължат да се прилагат за пътниците, заминаващи от Обединеното кралство към летище, разположено на територията на държава членка от ЕС-27, с превозвач от Общността. Считано от датата на оттегляне обаче, правата на използващите въздушен транспорт пътници, предоставени от правото на Съюза, няма да се прилагат за полети от Обединеното кралство към ЕС-27, извършвани от въздушни превозвачи извън Общността.

Считано от датата на оттегляне, правото на Съюза, което предоставя специални права на лицата с увреждания и лицата с ограничена подвижност, пътуващи с въздушен транспорт³⁰, вече няма да се прилага за лицата с увреждания и лицата с ограничена подвижност, които използват търговски пътнически въздушни услуги за заминаване, транзитно преминаване или пристигане на летище в Обединеното кралство. Определени права обаче, като например правото на помощ от въздушните превозвачи, продължават да се прилагат по отношение на използващите въздушен транспорт пътници, заминаващи от летище в Обединеното кралство към летище в ЕС-27, ако опериращият въздушен превозвач е въздушен превозвач от Общността³¹.

- Пътници, пътуващи с кораб: правото на ЕС относно правата на пътуващите с кораб пътници³² продължава да се прилага на и след датата на оттегляне спрямо пътниците, които заминават от пристанище в ЕС-27³³ или в Обединеното кралство, при условие че пристанището на слизане от борда е в ЕС-27 и услугата се извършва от превозвач, установен на територията на държава членка или предлагащ услуги за пътнически превоз до или от държава членка („превозвач от Съюза“)³⁴.
- Пътници, използващи автобусен транспорт: правото на Съюза относно правата на използващите автобусен транспорт пътници³⁵ продължава да се прилага на и след датата на оттегляне за пътниците, ползващи редовни превози³⁶ до или от Обединеното кралство, когато точката на качване или

³⁰ Регламент (ЕО) № 1107/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. относно правата на хората с увреждания и на хората с ограничена подвижност при пътувания с въздушен транспорт (ОВ L 204, 26.7.2006 г., стр. 1).

³¹ Член 1, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1107/2006.

³² Регламент (ЕС) № 1177/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. относно правата на пътниците, пътуващи по море или по вътрешни водни пътища, и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 (ОВ L 334, 17.12.2010 г., стр. 1).

³³ Член 2, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕС) № 1177/2010.

³⁴ Член 2, параграф 1, буква б) и член 3, буква д) от Регламент (ЕС) № 1177/2010. Вж. член 2, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕО) № 1177/2010 за специалните правила относно пътниците, участващи в круиз.

³⁵ Регламент (ЕС) № 181/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. относно правата на пътниците в автобусния транспорт и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 1).

слизане на пътника се намира в ЕС-27 и разстоянието на превоза по разписание е 250 km или повече³⁷.

- Пътници, използващи железопътен транспорт: правото на Съюза относно правата на пътниците, използващи железопътен транспорт³⁸, продължава да се прилага на и след датата на оттегляне за използващите железопътен транспорт пътници на територията на Съюза³⁹, при условие че железопътното предприятие е лицензирано в съответствие с член 17 от Директива 2012/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 21 ноември 2012 г. за създаване на единно европейско железопътно пространство⁴⁰.

На уебсайтовете на Комисията, посветени на защитата на потребителите (https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/index_bg.htm/) и на правата на пътниците (https://europa.eu/youreurope/citizens/travel/passenger-rights/index_bg.htm), е предоставена обща информация. При необходимост тези страници ще бъдат актуализирани с допълнителна информация.

Европейска комисия
Генерална дирекция „Правосъдие и потребители“
Генерална дирекция „Мобилност и транспорт“

³⁶ Вж. член 2, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 181/2011 за специалните правила относно пътниците, ползващи случайни превози.

³⁷ Член 2, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 181/2011.

³⁸ Регламент (ЕО) № 1371/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт (ОВ L 315, 3.12.2007 г., стр. 14).

³⁹ Член 2, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1371/2007.

⁴⁰ ОВ L 343, 14.12.2012 г., стр. 32.